Norman Károly

# *Darázsfészek*

## XXIII. Öreg estén

– Most már haza kellene menni – vélte Kósza.

– Arra nincs idő – Vespay a korlát mellett próbálta a sötétbe fúrni a szemét, meglátja-e valahol az erdőben leselkedő Ursantit.

– Hogy micsoda? Hogy-hogy nincs idő hazamenni? Mit nem mondtál el? Egyáltalán, miért nem lehetett ezt az egészet nálam megbeszélni, vagy akár nálad? Szerinted kiscserkészek vagyunk, partizánok, vagy alternatív antiterrorista... Hm... – Kósza elnémult. Korántsem volt olyan harcias alkat, hogy amikor végre fel-fogta, körülbelül milyen örvény szélére került, ne bánta volna meg hirtelen az előbbi lelkes csatlakozási nyilatkozatát.

– Mindent elmondtam, amit biztosan tudok. De annak a századrészét sem, ami lehetséges. De hogy lásd, milyen nagylelkű vagyok, egyelőre felfüggesztem a belépési nyilatkozatodat. Amiért idejöttünk, azt kicsit gondoljuk át. Majd aztán újra nyilatkozhatsz. Lehet, hogy a dékáni hivatal biztonságosabb.

– Arról szó sem volt, hogy onnan... – Kósza megint elnémult. Vespay ezúttal nem figyelt eléggé, félreértette a csöndet.

– Jó a dékániban? Ha igen, persze – Vespay elharapta a szót, a sötétedésben ekkor fogta fel, hogy Kósza félig felemelkedett, bizonytalan tartalmú, lobogó indulattal, mint ütésre készülő ökölvívó.

De nem Vespay volt a célpont. Végre az egész képlet összeállt Kószában, egyszerre rémítette meg és sarkallta teljes aktivitásra. Az utóbbi évek apátiáját tornádó szaggatta szét. Darabig be lehet csomagolni egy igazi kutatót valamilyen hivatalba, eladminisztrálgat, hiszen bőven kitelik a szellemi erőforrásaiból, de a világháborús gránátot sem tanácsos sámliként használni akár otthonos évtizedeken át, mit sem tudva az igazi természetéről. Jobbára a saját maga számára is váratlanul szokott kiderülni, hogy más az energiaszintje és mások a prioritásai. Rekedten szólalt meg, alig érthetően: – Most azonnal menni kell.

– Mi lesz holnap?

– Nem tudom. Nem számít.

– Mit akarsz... Hova akarsz...

– A lányhoz. Ez a Virághegy a város másik szélén lehet. Közben van a könyvtára. Te tudod, hol van. Útba ejtjük. A Párssay-anyagért.

– Késő este van.

– Annál inkább – Kósza immár kilépett a polgári kényelem, sőt a törvényesség gondolatvilágából, a kutatói gátlástalanság magasabb szabadságába. Amikor még nap mint nap használta a magaslesét, akkor sem számítottak a napszakok. Holmi humán jogrend pedig nem sorolható a természeti törvények közé. Ennyiben érintkezik a kutató világa a bűnével, a vallásokéval, a politikáéval vagy a háborúkéval, csak magasabb szintű az erkölcsi igazsága. – Legalább nem akadékoskodik a könyvtáros.

– Hááát, ha én ki tudnám számítani, hogy ebből mi lesz... – Vespay morogva mászott lefelé a falétrán.

***

– Jesu, ezek itt mennek, hogy nem adnak hangot – riadt föl az árnyékok láttán Ursanti az aljnövényzet rejtekében, és igyekezett a két férfi nyomában – hova mennek, miért mennek? Maledetto – Ursanti a saját nevét hallotta ki Kósza és Vespay fojtott suttogásából. Baj van, tudnak róla, mégsem ölheti meg őket semmi haszonért. Mit tudnak róla? – strisciare mint kígyó, távolabbról. Caro Paolo szeme éles ám!

***

Művészeti ág a dinamikus szobor: architektúrájában állandó, alkatrészeiben mozgó kompozíció, olyan esztétikai értéket testesít meg, amely másként nem fejezhető ki. A művészi szépség azonban csak az igazit, a természetit másolja, amelynek gazdagsága, teljessége minden művészet alapzata. Egy ikon a valóságnak csak sápadt képe. Szilvia állt, feje körül gömb alakban zengett a darázsfészek összes élő tartozéka; Barbara térdelt előtte, és ennek az alakzatnak a jövőbeni felbomlásához a belső erők nem lettek volna elegendők.

Vespay robbant be az ajtón, a saját életével mit sem törődve, ösztönei motorjától hajtva. Az ajtó üvegén át látta a padlón neki háttal térdelő Barbarát, homályosabban mögötte az álló Szilviát; az üvegen át a darazsak nem látszottak, de a kompozícióban bizonyosan ott vannak. Itt életet kell menteni, ennek egyeseknél a saját élet felett is abszolút elsőbbsége van. Ugrott a padlóra, Barbarához.

Ha töredékmásodperc alatt teljes gondolatsorokon volna képes végigfutni, akkor sem tehetne másként. Nagyon nagy a baj. Megint, mint a gyilkos a Virághegyen, Barbara talán éppen darázsáldozattá válik, Szilvia ez után már darázsfészkestül bizonyosan nehéztüzérség célközepévé lesz, minden pozitív lehetőség sistergő darázsméregben füstöl el. Kósza

talán úgy képzelte, most majd csöndesen kiszálazza a sötét könyvtárból a Pársay-anyagot. Ehhez képest a könyvtár pillanatnyilag eléggé népes.

Talán a létszám megnövekedése tette, a darázsaura ugrásszerűen nagyobbra terjeszkedett, méter átmérőjű gömbjében zárt pályákon keringett a fészek teljes népessége.

– Vissza – sikoltotta Szilvia, ám két hosszú másodpercig semmi más nem történt. Már ez a méteres, gömbölyű darázsalakzat nem egyszerű szerkezet, inkább láthatná ilyennek a magas rendszámú atommag elektronhéját egy másik atommag. Ahhoz, hogy a nagy energiájú, száguldó rovarok ne ütközzenek a sűrűségben, a mozgáspályáknak szigorúan meghatározottaknak és összehangoltaknak kell lenniük; mert ha csupán a káoszelmélet írná le a helyzetet, az sokba kerülne a darazsaknak.

Ha félig felhőbe merülve, egymás nyomában köröz húsz vitorlázó repülőgép kilencven kilométeres óránkénti sebességgel pár tíz méterenként, hasonló a helyzet. Bármelyiküknek váratlan, önkényes döntése, pályamódosítása után a következő pillanatban ordító aprófa- és fémalkatrész-eső zuhogna alá a felhő láthatatlanságából. Ezen emberi ésszerűség után könnyebb megérteni a köröző ragadozó madarak hasonló viselkedését, ezt a szociális kondicionálás formájú közönséges közlekedésrendészeti jelenséget (a normákat megsértő madár és áldozata százhúsz kilométer/óra egymáshoz viszonyított sebességgel részesül darwinizmusban).

Két másodperces örökkévalóság a gondolatok száguldásához képest. „Barbara a padlón, de körülötte sehol nincsenek darazsak. Vajon Szilvia kilát-e belülről? És ha nem a darazsak, akkor ő, hogyan kényszerítette térdre a portásnőt? Ha én is tornyos szőke hajat viselnék, benne kaptárral, vajon alkothatnánk-e Szilviával darázskémiai vegyületet darázshéjaink összeolvadása által?" A darázsgömb szilárd architektúrája nem engedte el az alkatrészeit, amiként a körforgalomból sem volna olyan könnyű kisorolni szigorú elsőbbségadási szabályok híján. A darázsfészeknek az eddigi lakhelyei nem tették lehetővé a majdnem gömbszimmetriát, és egyszerűen nem állt még rendelkezésére megfelelő eljárás. Mint amikor egy csengőgomb nincs bekötve.

Etológusok bizonyos idő alatt el tudnának jutni a látszólagos engedetlenség efféle magyarázatához, ám Szilvia ehelyett a pánik felé tartott. Ennek hatására a darazsak találtak egy lehetséges kiutat, a pánik közvetett okozóit a többi jelenlévőkben azonosítva. Fekete fellegek robbantak Barbara és Károly felé. – Vissza! – sikoltotta megint, szinte artikulálatlanul Szilvia, egyidejűleg, mit sem törődve a hajkorona épségével, Károly és Barbara közé vetette magát, és egy megdöbbentő gesztussal szorosan magához ölelte a két embert. Mindkettőn – némileg hasonló okból – forró

áram hullámzott át, a darazsak számára ismerős. A dühödt zúgás pillanat alatt áthangolódott, mert kiépülőben volt az akusztikus csatolás is, ez a darazsak számára mindeddig csak kezdetleges szinten elérhető, remek kommunikációs eszköz. Vespay Károly szeme egyszerre csak tágra nyílt a határtalan csodálkozástól. A három fejet beburkoló darázsfelleg zengésében világosan felismerte az Egy faun délutánját.

Az ember hatalmának kulcsa, hogy át tudja-e értelmezni, rendezni és fordítani a részvételével folyó színjátékot egy előnyösebb másikká. Szilvia ezt másodízben tette meg a darazsakkal, és azok nem vették zokon; ahogy egy autó sem sértődik meg, ha a korábbi haladási irányát megváltoztatják, ez beépített műszaki funkciója. Ami pedig az Egy faun délutánját illeti, ez is rendjénvalónak látszik; művelni kell a muzikális darázsfészket, ami már meg is kezdődött.

Barbara sem ütközött meg a jelenségen. „Holott mint ha óriás, könynyező szem, holott zengew száj vala darazsaknak fellege." Úgy bizony, kiknek füleik vagynak, hallják. Barbarának minden ellenállása megszűnt a darázscsodákkal szemben, sőt a nehézkedéssel szemben is. Különben zuhanás és súlytalan lebegés egyazon állapot, amint a csillagok világából ismeretes. Álomban mindenféle természetes, ami más összefüggésben nem értelmezhető; álomban elviselhető, ami különben túlmegy a lélek teherbíró-képességének határain.

Károly értelmezhetetlen lelkiállapotban nézett az ájult lányról Szilviára, de az nem látszott aggódni. Darázshipnózis. Vajon csak altatni tudnak, ha már ki vannak képezve rá; vagy érzésteleníteni, nyelveket oktatni és őrületbe kergetni is? *Károly, dolgunk van. Egyébként szervusz. Hol voltál egész nap? Tudod már, mi az, hogy Pársay Gusztáv?* Vissza!

Ezúttal a darazsak azonnal végrehajtották az utasítást.

– Mit akar itt ilyenkor, Vespay úr? Csak holnapra ígérkezett. – állt föl Szilvia – Ki az ott, kint? Magával jött? Merre járt, hogy cuppog a cipője?

Vespay Károly kétségbeesetten próbálta lelke hajójának hánykolódó roncsai közül kiemelni a fejét: – Ismerheti. Kósza tanár úr.

## XXIV. Dandy Hornet

Sanyi bácsit kezdte határozottan idegesíteni a távolból, homályosan ismerősnek tűnő férfi, aki egész délután a Virághegy utca sarka táján téblábolt. Egyszer sietősen haladt az egyik irányba, aztán tétován ballagott visszafelé. Olyan repertoárt mutatott be az utcai járókelő monodrámájának koreográfiájából, hogy avatatlan szemlélőben még két áthaladásának

a személyazonossága is kérdéses lehetett. Csakhogy egész délután, sőt a kora estén is néptelen volt az utca.– gondolta Sanyi bácsi. „Profi" Haza kellett volna már érkeznie Szilvia szomszédnak, de elmarad valahol. Lehet, hogy ez a figura épp őt várja? A latyakos időben semmi értelmeset nem lehet tenni a kertben. Na, elég ebből.

– Keres valamit, uram? Vár valakit? Segíthetek? Dandy Hornet. Az istenit. Hogy kerül maga ide.

– Maga hogy ismer engem, én nem ismerem?

– Naná, hogy nem ismer. Örüljön neki.

– Ma már nem érdekel semmi. Legyen ami kell. Maga sem ismer, ha mondja Hornet. Maga elhárító.

– Voltam.

– Lehet maga miatt hívtak vissza. Kiderültem.

– John Hornet. Dandy Hornet.

– Miért dandy, nem jártunk ugyanabba a kindergarten, hogy mondják.

– Nem őriztünk együtt libát.

– Én vagyok Robert Wasp.

– Még amerikai is?

– Hogy? Mi?

– WASP. Fehér angolszász protestáns.

– Nem engem mondtak WASP, először is nem protestáns, voltam nem gazdag, családom sem, nem is volt a háború óta. Hanem ez a nevem, darázs. Lettem Hornet ezért itt. Még ezt sem tudtátok, de elvégeztetek, ha megfogtatok. Nem jöhettem. Dandy mondtátok, swell, nem voltam rongyos, mint más mind errefelé.

– Részben pont emiatt buktál le, barátom. Ordított rólad a külföldi. Legalábbis akkoriban.

– Ezért dandy, értem. Apám is volt snájdig. Ahol nekünk kellett lenni, nem volt rongyosság. Intelligent.

– Erről mit sem tudok, de készséggel elhiszem, hogy intelligens.

– Intelligent. Discoverer. Felderítő.

Sanyi bácsi kicsit visszavett a fölényeskedésből. Nem ennek van most ideje, hanem a megismerésnek.

– Mondja, mit akartak itt?

– Lívia volt az egyetlen. Mi nem tartottunk család, első a szolgálat. Néha egyszer-egyszer valaki talált kis időre valakit. Apa is. Nekem soha senki. Én egész életemben egyszer, Lívia. Nem nagyon csinos, de nekem tetszett. Voltam vele egyszer, és nem felejtettem, kerestem, mostig. Megtették nekem otthon, hogy kiderült, hol lakhat. Virághegy tizenegy. Ott fordulni bele, sarok.

– Lívia rég nem él, barátom. Tényleg itt lakott, de évtizede elment. Csak a lánya lakik itt.

– Mi, lánya? Nem bírt lányt. Voltam első. Ő is volt első.

– Nem, amíg veled nem találkozott.

– Én? Velem? Lívia lánya? Biztos? Miért tudod? Utánam te?

– Hát, még hasonlít is. Egy fenét, mit gondolsz! De végül is miattam nem volt Líviának férje, Szilviának apja. Sose nyugszik meg a lelkiismeretem. Nem ért ennyit az egész. De csak utólag érti meg az ember.

– Enyém Isten. Lívia nincs, jöttem hiába, sírok. – Hornet tényleg elsírta magát. – Van lány?

– Van.

– Ott, abban a házban?

– Ott.

– És még ki van?

– Egyedül él.

– Enyém édes Úr. Menjünk.

– Egyelőre hiába. Már haza kellett volna jönnie.

– Ha nem te, hogy laktok egymáson?

– Líviát a hősi időkben miattad kellett figyelnem. Az volt az ötlet, hogy a kisgyerekkel közel költöztetik hozzám. Ez egykor nyaralótelep volt. Vártuk, hogy fölbukkansz. Kicsit késtél.

– Veszélyes lett volna.

– Megint kérdezem: mit akartatok itt? Hogy kerültél ide?

– Apám is volt itt, magas, szőke, jó volt németnek, amikor itt még a németek miatt kellett felderíteni. Neki is volt egy nő.

– Aha. Brit titkosszolgálati szokás, ügynökgenerációk. Ő is itthagyta.

– Nem. Anyámat vitték el a németek, nem volt árja. Apám sem, de nézett ki úgy, jó volt felderíteni. Még én nagyon kicsi voltam, de kicsit anyámtól tudtam magyarul, ezért voltam jó aztán a szolgálatnak. Apámnak is kellett mennie, haza királyságba. De ide is voltunk kötődve. És többféle kötődés van. És oroszok miatt is ugyanúgy kellett információ. De aztán jött jelzés, hogy itt már tudják, hogy itt vagyok, ki vagyok, én maradtam volna Líviával, de parancs hogy nem lehet. Amit a szolgálatról tudtam, ne tudjátok itt. Akkor sírtam, csak most megint.

Wasp megint elsírta magát. „Pityergő hírszerző" – gondolta Sanyi bácsi.

– Már itt vagyok, megvagyok, végezz el, nem érdekel.

– Tőlem régóta nem kell félned. Más baj van. Lódarázs.

– Ha megint mondtad én hornet, én végeztelek el kézzel hirtelen, nem érdekel egész elhárításod. Akarok menni lányhoz. Enyém lányhoz. Nincs Lívia, van lány. – Hornet nevetett, miközben csíkokban folyt az orra

mellett a könnye. Aztán hosszú lépteit Sanyi bácsi alig tudta követni, a kapunál beérte, kicsit távolabb Hornet lecövekelt.

– Mondom, hogy még nem jött haza! Nagy baj lehet. Nem rólad mondtam, hogy lódarázs.

– Na most itt ezt mondjad el egészen – fordult szembe vele Hornet.

– Obsitos kémelhárítót azért a Belügy még tud erre-arra használni. Pont itt, a környéken, néhány igazán gusztustalan bűntény történt. Már majdnem elértem a figurához – most mit néz?

Hornet Sanyi bácsi mögé, az utcasarokra meredt, ahol épp befordult Szilvia, nem sok látszott az arcából a sötétben. Pillanatra megtorpant a két férfi láttán, de aztán csaknem futva igyekezett a kapuja felé. Hornet félrelökte Sanyi bácsit, hosszú léptekkel a kapuhoz ért. – Lívia – mondta rekedten.

Sanyi bácsi, ötlépésnyire, az ámulat komor szobrává dermedt. Élesen látta Szilviát már a kapun belül fehér rémültében; Hornetet kívül, a lépés féllábas állapotában, valószerűtlen egyensúlyban katalepsziába kövülve, elmosódott aranyködben; és az egész, irizáló állóképet erős, kristálytiszta cisz-moll akkord kísérte. Az állókép hátterévé torpant meg, az utcasarok irányában, Vespay és Kósza, mögöttük Barbara.

– „Na, Lódarázs, és az én szabadkezes kivégzésemmel mi lesz?" – morogta Sanyi bácsi.

– Vissza! – suttogta Szilvia. A darazsak sűrű, szabályos áramban eltűntek a hajában, mintha visszaszívta volna őket.

– Én vagyok Robert Wasp – mondta Hornet, az egyensúlyát biztosítva, fél szemmel Vespay felé sandítva.

– Menjünk be innen – mondta Sanyi bácsi. – Maga kicsoda, és mit keres itt? – fordult Vespay felé.

– Vespay Károly vagyok, rendőrségi darázsszakértő.

– Van itt valaki ottan, aki nem darázs? – nevette el magát váratlanul Hornet.

„Erre nem készülhetett fel. Erről nem is hallhatott. Én itt vagyok, és még csak sejtelmem sem volt semmi efféléről. Szeme sem rebbent. Még amikor lódarázsfelhő vette körül, akkor sem. Én mit tettem volna?" – szaladt át Sanyi bácsi elméjén, halvány örömmel, hogy már nem állnak a harcmező átellenes oldalain. Bizonyos szakmákban alapfeltétel a villámgyors, mégis higgadt és pontos működésre képes idegzet, ráadásul törhetetlen kedéllyel, amihez a legjobb kiképzés is kevés volna.

Mindez alighanem öröklődött is. Sanyi bácsi azt látta, hogy a törékeny lány, akit kisgyerek kora óta ismert, komplett lódarázsfészket irányít, amely a hajában lakik. Ez: természetfeletti szellemi erő. Hogy, hogy nem,

Sanyi bácsi figyelmét elkerülte a fejlemény. „Öregszem.” Aztán hirtelen összekapcsolódott elméjében Szilvia darázsfészkével a kéjgyilkos halála. Pillanatra megszédült, akkora ütés érte a lelkét arra a gondolatra, hogy a „célszemély” Szilviát, az élete egyetlen, igazi, titkos védencét is megtámadhatta, és ő nem tudta volna megvédeni, még ha nyomon volt is már. A bizonyosság erejére emelkedett benne a valószerűtlen történet.

Hornet kétely nélkül követte Szilviát befelé; a nyomában Sanyi bácsi, Vespay és Kósza. Utolsóként Barbara, ellentmondásos érzelmei delíriumában. – „Hogy jövök én ahhoz, hogy itt lehessek?”

Száguldozó gondolatok pár perces, süket csöndje után Kósza szólalt meg: – Pársay...

Szilvia Barbarára nézett: – De jó, hogy itt vagy. Az egész világegyetemben ketten ismeritek a darazsas kódex tartalmát. Pársay Gusztáv valahol külföldön, és te.